

FORUM

De vos over de grens

Vaak staan we in Vlaanderen met open mond te kijken naar wat in Nederland op het gebied van natuur wel allemaal mogelijk is. Vooral de grote eenheden natuur die men er verwerft, zonder daarbij gemolesteerd te worden door de boeren, wekken ver- en bewondering en een beetje afgunst.

Op één punt staan we in Vlaanderen echter een ietsje verder. De vos geniet op dit ogenblik een betere bescherming dan in Nederland. Een bescherming die zelfs uniek te noemen is in Europa. Er is allereerst een schoontijd van 1 februari tot 30 juni, een periode waarin de vos niet mag bejaagd worden. Bovendien zijn de burchten te allen tijde beschermd, burchten mogen op geen enkele manier verstoord worden en mag er in een straal van 25 meter niet gejaagd worden. Dit is vooral ingegeven door de bezorgdheid voor de das. Het verschil tussen dassen- en vossenburchten is niet steeds duidelijk en bovendien is het samenwonen van das en vos bepaald geen zeldzaamheid. Hopelijk blijven deze maatregelen behouden in de volgende jachtbesluiten.

Deze bescherming op papier wil overigens nog niet zeggen dat daar te velde veel van te merken valt. De overtredingen, voornamelijk door jagers, zijn scherping en inslag. Vossen worden ook in de schoontijd geschoten en er gebeurt nachtelijk afschot. De burchten worden uitgegraven zonder dat men daarbij iets in de weg gelegd wordt, er worden strikken, klemmen en vallen geplaatst, enzovoort. Op die manier leggen heel wat vossen het loodje. Daarbij houdt het merendeel van de jagers hardnekkig de fabel in stand als zouden de vossen uitgezet zijn door 'De Groenen'. Wat uitgezet is kan men niet natuurlijk noemen en mag dus afgeknald worden. Het moge duidelijk zijn dat men vanuit de groene kant met alle mogelijke middelen probeert die fabel de kop in te drukken. Ook tegen de populaire opvatting als zou de jager de plaats moeten innemen van de toppredator en men daarom

Nog steeds kun je in België klemmen tegenkomen in het veld. Soms zit de vos er nog in.

Foto Gustaaf Lenaerts

de vos dient te bejagen moet men blijven ingaan. De vos heeft immers geen toppredator nodig om zijn aantallen te reguleren.

Lepelaars

In deze context komt de houding die men in Nederland, in sommige kringen van het natuurbehoud, tegenover de vos aanneemt op zijn zachtst gezegd toch wat eigenaardig over. Zo presteert Natuurmonumenten, toch één van de groteren, het om in zijn fraai geïllustreerd tijdschrift Natuurbehoud het volgende te verklaren: 'Het behoud van de lepelaar is zo'n hoofddoelstelling, evenals het behoud van het korhoen. Waar deze zeldzame vogels in hun leefgebied niet meer veilig zijn voor vossen, is afschot van vossen in sommige gevallen een noodzakelijk maatregel die bepaald niet met genoegen wordt genomen.' (Natuurbehoud, november 1995). Het kon zo uit het tijdschrift De Vlaamse Jager geplukt zijn waarbij je lepelaar en korhoen mag vervangen door patrijs en fazant.

Dat lepelaars in staat zijn zich aan de aanwezigheid van vossen aan te passen hebben ze ondertussen genoegzaam bewezen. Laat de natuur het zelf maar uitzoeken. In Vogels (nr 4, 1997) ver-

Ook de beschermde dassenburchten worden niet ontzien: als er een vos in zit, wordt hij opgegraven. Foto Jaap Mulder

scheen hier trouwens een interessante column over. Eric Wanders schrijft er o.a. het volgende: 'Om de rust in de nu voor mens en vos toegankelijke kolonies te handhaven helpt de jacht op vossen en andere predatoren net zo min als het simpel plaatsen met bordjes met verboden toegang. Op den duur werkt symptoombestrijding nooit in de natuurbescherming'.

Wat zal men trouwens binnen Natuurmonumenten doen mocht ooit blijken dat (uitgezette?!?) zeearenden zich te goed durven doen aan de gekoesterde lepelaars? Afschieten dan maar weer? Waar natuurbeschermers zich vroeger moesten inzetten om bij het brede publiek de roofdieren een beter imago te bezorgen (zie in Vlaanderen de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren !) moet men nu blijkbaar in eigen middens gaan prediken.

Predatoren uit de gratie

In het tijdschrift Bosbouwvoorlichting laaide de controverse onlangs weer hoog op. De heer Beintema had het in nummer 5 van 1997 over predatoren en weidevogels ('Predatoren uit de gratie'). Daarin stelt hij: 'De groei van het aantal vrijwillige weidevogelsbeschermers is verheugend, maar heeft een onvoorzien negatief gevolg: een pijlsnelle daling van de populariteit van predatoren' en 'Op jaarvergaderingen van vrijwilligersgroepen wordt de vos geëtaleerd als het grootste probleem, in plaats van het graslandbeheer waar het uiteindelijk om draait'. Zijn besluit is dan ook: 'Het pro-

bleem van de predatoren zit voor een groot deel tussen de oren'.

Met dit artikel, waarvoor overigens van harte proficiat, haalde de heer Beintema zich de banbliksems over het hoofd. Het volgende nummer van Bosbouwvoorlichting (6, 1997) publiceert enkele boze reacties, waarvan twee uit jagerskringen. Als argumenten pro verdelging van de vos komen de klassiekers terug: 'de vos heeft geen natuurlijke vijanden' en 'als er te veel vossen zijn moet er ingegrepen worden'. Eén auteur schrijft: 'De grutto's worden constant bedreigd door vossen, kraaien, hermelijnen, roofvogels, honden, katten, mensen, koeien, paarden, schapen, landbouwmachines, biotoopachteruitgang, stadsuitbreiding (...)'. Waarom uit dat lijstje enkel vossen en kraaien moeten bestreden worden is niet helemaal duidelijk. Waarom ook niet meteen gewerkt aan de roofvogels, honden, katten, mensen, koeien, paarden, landbouwmachines, ...?

Handen af

We kunnen het niet laten. Voor sommigen is de vos er te veel, voor de duivenmelkers zijn er te veel haviken en Franse herders moeten geen wolven. Er zijn er die in de natuur datgene willen herintroduceren wat ze mooi-aibaar (ecologisch) nuttig-interessant vinden terwijl andere dan weer datgene willen elimineren wat ze nutteloos-schadelijk achten. Kunnen we niet af en toe onze handen af houden van de natuur? We hebben nu eenmaal de natuur die we als maatschappij verdienen.

Rik Desmet, Lozerstraat 29, B-9770 Kruishoutem